

LANGSIKTIG PLAN FOR SAMISKE TILTAK I BÆRTUA BARNEHAGE

*Boldos guorssahas namat
Eret iledgus dego visot
Silkerulppot maid
Mannà doret*

*La nordlyset brenne navnet
Ditt viske ut like blafrende
Som alle silkeskjørtene
du siden kjente*

Innhold

Innledning	3
1. Tyttebærstua/Jokngaossodat – samisk avdeling	3
Hovedmål:	3
Språket	3
Klær og symboler	3
Sang, musikk og lyrikk	4
Personal	4
Samarbeid med foreldre/foresatte	4
2. Barnehagen som en formidler av samisk språk og kultur.	5
Verksted	5
Andre Temaer som spesielt knytter innhold til det samiske:	6
3. utfordringer	6

Innledning

Denne planen vil gi et bilde på hvordan vi i Bærtua formidler samisk språk og kultur på en samisk avdeling og helhetlig i barnehagen.

Her vil det også komme fram hvilke planer vi har fremover og hvilke mål vi har satt oss.

Dette er en langsiktig plan på 3 – 5 år som vi jobber ut ifra når vi planlegger innholdet i hverdagen: fra aktiviteter, ukeplaner, temaarbeid, verksted og til årsplan. Planen revideres i sammenheng med årsplan og progresjonsplan for samisk språk.

1. Tyttebærstua/Jokngaossodat – samisk avdeling.

Tyttebærstua er samisk avdeling, og er en av en 4 avdelings barnehage.

Avdelingen ble åpnet høsten 2004. Det første halve året drev vi med 12 plasser, januar 2005 åpnet vi til full avdelingen med 18 plasser og 3 personal.

Etterspørselen etter samisk tilbud til barn har økt, og våren 2007 har vi drevet med 24 plasser og 4 personal. Fra høsten 2013 vil barnetallet være på 18 plasser og 3 personal.

Hovedmål:

Bærtua barnehage skal gi barn med samisk tilhørighet mulighet til å utvikle og styrke sin samiske identitet. Barna skal bli trygg på seg selv, og få kjennskap til samisk språk og kultur gjennom opplevelse i og utenfor barnehagen.

Språket

Vi synliggjør navn/ ord og begreper på samisk ved å skilte rom, bruksting, skuffer/hyller, bøker, veggpryd og design av avdelingen m.m.

Flere av barna som er i barnehagen vår har kun besteforeldre som kan samisk. Mange av foreldrene til barna kan ikke samisk. På bakgrunn av ulik språk kompetanse hos barna har vi derfor valgt å jobbe ut flere mål.

Mål 1: Barna skal lære seg å forstå samisk i rutinesituasjoner/ hverdagssituasjoner

Mål 2: Barna skal lære seg å forstå samisk i samtaler/samlingsstunder, og i formidling i ulike temaer og aktiviteter ved bruk av verkstedpedagogikkens fundament for begrepsinnlæring og refleksjon.

Mål 3: Barna skal kunne ha samtaler på samisk og gjøre seg forstått på samisk.

Mål 4: Oppmuntre foreldre som ikke har samisk språk til å ta samisk kurs.

Tiltak:

- Samisk som daglig språk på avdelingen
- Oppsøke samiske arenaer i Porsanger
- Ekskursjoner til samiske miljøer uten for Porsanger
- Kompetanse heving av personalet i språklig metodikk.

Klær og symboler

Mål: Barna skal få kjennskap til samiske klesdrakter, og bli trygg på å bruke klærne, for på den måten styrke sin identitet.

Tiltak:

- Når vi har fotografering i barnehagen, 6. februar, 17. mai, og andre arrangement, da Oppfordrer vi de barna og voksne som har kofte/andre typiske samiske klær til å ta dette på den dagen.
- Utstilling av klesdrakter
- Vi har småkofter som alle barna i barnehagen har tilgang til og som de leker med i familiekroken.
- Flaggene er synlig i barnehagen
- Kostymer til dramatiseringer og forestillinger knyttet til samiske sagn og eventyr.
- Barna lager pynt og leker med bruk av samiske symboler: runetegn, sol, mønster og annen betydning.

Sang, musikk og lyrikk

Mål: Lære sanger på samisk og bli glad i samisk musikk, dikt og joik.

Tiltak:

- Syng samiske sanger hver dag
- Høre på samisk musikk og joik – samt samisk lyrikk.
- Innkjøp av instrumenter til moderne samisk musikk

Personal

Kompetanseheving

- Samisk historie og tradisjoner
- Joik
- Formidling og tilrettelegging
- Dokumentasjon / digital kompetanse.
- Kilder og oppslagsverk
- Metode språkopplæring - verkstedpedagogikk

De som jobber på samisk avdeling skal ha en viss samiskkompetanse. Det skal knyttes opp mot kompetanseplanen og til rammeplanen for barnehagen.

Samarbeid med foreldre/foresatte

Mål: Opparbeide et nært og inkluderende samarbeid med foreldre/foresatte, som ivaretar barnas språk og identitet.

Tiltak:

- Invitere foreldre med på planlegging – foreldremøte
- Engasjere foreldre med dokumentasjon fra hverdagen
- Invitere foreldre / foresatte med på ting som skjer. For eksempel turer, besøk og arrangement
- Oppmuntre foreldre til å ta i bruk hverdagen som samisk språkarena i møte med familie og venner.
- Tilby samisk kurs gjennom samisk språksenter for foreldre / foresatte.

2. Barnehagen som en formidler av samisk språk og kultur.

Vi har skapt en arena for samisk språk og kultur ved å danne en egen avdeling hvor samisk snakkes daglig. Det betyr at det finnes forskjeller i hverdagen mellom de 4 avdelingene. Resten av barnehagen er norsktalende, og vi har en annen målgruppe å arbeide med.

Mål: Bli kjent med samisk språk og kultur gjennom det å høre andre snakke samisk i hverdagsmiljøet, lære begreper og skape en identitet med nær forståelse og respekt for det flerkulturelle.

Tiltak:

De øvrige avdelingene tar utgangspunkt i de samme tiltak som vi har for samisk avdeling. Forskjellen ligger i formidlingen av språket og forutsetningene barna har for å kunne praktisere.

Kjennskap og kunnskap er stikkord i formidlingen.

Verksted

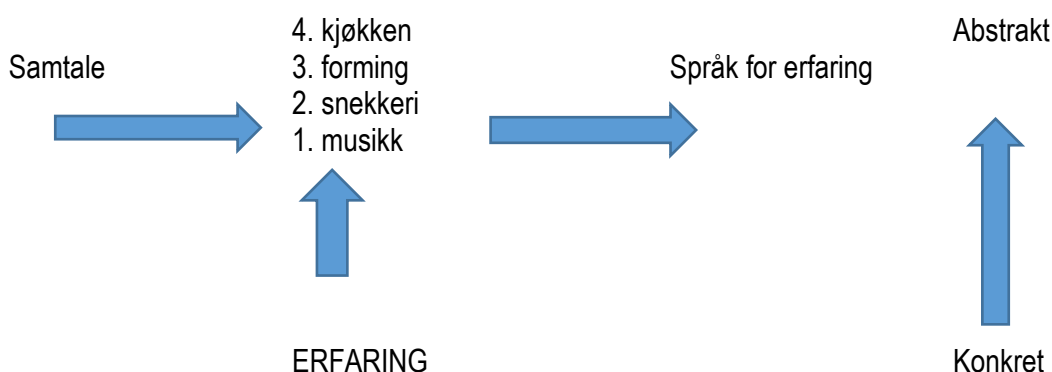
En uke i måneden har vi verksted på avdelingen. Vi gir barna 3 – 4 ulike aktiviteter barna kan velge mellom – Hva har du lyst å gjøre? Hvilket verksted velger du å delta på?:Kjøkken, natur, forming/ dodji, gym m.m. Verkstedpedagogikk er ikke bare aktiviteter, men en metode i å reflektere med barna under en aktivitet og i etterkant. Samtale er vesentlig og den voksnes rolle er veldig viktig for barnet.

Forskning innen pedagogikk og psykologi viser at barnet utvikler seg og lærer mest før skolealder. Før var tradisjonen innen barnehagefaget å fokusere på motorisk, emosjonell og sosial utvikling. Det som verkstedpedagogikken tilfører barnehagen er et større fokus på kognitiv og språklig innlæring. Dette gir et bevisst fundament for arbeid med matematikk og språk i skolen. Begrepslæring er nøkkelen til læring. Barn må ha konkrete sanselige forestillinger om seg selv og miljøet rundt seg for at abstrakt kunnskapslæring skal komme lettere.

Hva er verkstedpedagogikk?

Det er en erfaringsbasert, tverrfaglig og tematisk undervisningsstrategi. Denne strategien er forankret i Piaget og hans program: konkret handling, kognitiv læring, språklig formulering. Arne Trageton er den som innførte verkstedpedagogikk i Norge. Reggio Emilia er en annen teoretiker som med verkstedpedagogikk legger større vekt på det kreative og sanseintrykk.

Barnet konstruerer kunnskap bygd på tidligere erfaringer.

I hverdagen er aktivitetens innhold basert på valg av aktiviteter og innlæring av begreper innenfor aktiviteten. For eksempel hvis barnet velger å være på kjøkkenet i en aktivitet: barnet får en innlæring av begreper i samisk språk basert på hva barnet møter i denne aktiviteten. Dette blir en erfaringsbasert læring som øker bredden og begrepsinnlæringen. Samtaler og refleksjoner i etterkant øver barnet å ta i

bruk begrepene og skape en kunnskapsbase hos barnet om hva som skjer i læringen og hvilke samiske begrep som er brukt.

Andre Temaer som spesielt knytter innhold til det samiske:

Vi fortsetter med markeringer av merkedager innenfor samisk tradisjon.

For eksempel:

Vi feirer samefolkets dag, - 6.februar. Da lager vi samiske tradisjonsretter, der hele barnehagen feirer i fellesskap. Vi legger opp til underholdning og presentasjon av samisk innhold. Enten i form av å holde forestillinger av samiske sagn/ eventyr, eller vise den samiske kulturen gjennom koftevisning.

Vi forbereder dagen, med å tegne og fargelegge samiske flagget, og vi synger samisk sanger og formidler tema om det samiske. (Samisk som eget tema går over 2 – 3 uker i jan – febr.)

Vi bruker eventyr til formidling av temaer og for å styrke barns sosiale kompetanse, og styrke barns selvbilde og selvfølelse. Vi bruker både samiske fortellinger og norske eventyr i løpet av hele barnehageåret.

Noen eksempler på dette:

- Tema Rype. Snaresetting og formidling om hvordan tradisjoner og livs grunnlag går hand i hand.
- Tema Mørketid. Stallo og stjernebilder.
- Tema Isfiske/ fjellfiske.
- Tema sjøsamisk kultur
- Tema reingjerdet, kjøttbehandling
- Samarbeid med andre samiske barnehager

Slike temaer er tiltak i formidlingen av både språk og kultur, og som er inkludert i årsplanen og flettet inn i en helhet.

3. utfordringer

- Samisk talende personal og økonomi i hht ressursbehov
- Ekskursjoner både til sjøs og til fjells
- Bearbeiding av mat som fisk og kjøtt, både koking slakting/partering m.m. pga. regelverk
- Samisk språklige arenaer å oppsøke.
- Utforming av progresjonsplaner for samisk språk.
- Oversettelse av tekster og kjent barnelitteratur.

Vi ønsker å ha en større referansegruppe i det samiske miljøet i Lakselv for å kunne nå de mål vi har satt oss. Regelverket hindrer oss/ kompliserer utførelse og behandling av mat på tradisjons vis.

Godkjent i SAU-møte 15.01.08
Redigert 21.01.09 og godkjent,
i SAU 21.01.09, endret høsten 2010,
Opp til ny vurdering under Årsplanarbeid
og progresjonsplaner 2014.